

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 8. Vtrum actus animæ vegetantis imperentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

liore; sed hoc fieri nequit, nisi iudicem illam ve-
riorem; ergo.

Respondeo Negando minorem: vt enim illam
sequar in praxi, sufficit vt iudicem illam proba-
bilem & verisimilem, & vt sciam me posse operari
secundum sententiã probabilem, vt infra dicitur,
q. 19. a. 6. dub. 7.

ARTICVLVS VII.

Utrum appetitus sensitui actus imperentur?

22
Passiones
animi, vt
ira, odium
&c. impera-
re possunt.

Respondeo & Dico Primò, Actus appetitùs
sensitui, vt ira, odium, concupiscentia, tri-
stitia, possunt imperari. Probat, Quia volun-
tate aliquid absolute volente, vel nolente, sequi-
tur in phantasia apprehensio conformis, ex qua
ulterius sequitur motus in appetitu sensitui cõ-
formis. Et ratio est, quia cum appetitus inferior
non sit suapte naturã liber, necessariò sequitur
apprehensionem phantasiæ. Hæc autem necessariò
sequitur imperium voluntatis & intellectus.

Dices, Sæpè experimur non posse nos excitare
dolorem in parte inferiore, dum de peccatis vo-
lumus dolere: ergo appetitus inferior non neces-
sariò obedit.

Respondeo, si voluntas perfet, necessariò orie-
tur aliquis motus in appetitu inferiore; vt rectè
docet Caietanus: Hic tamen motus sæpè erit
valde remissus, nisi voluntas sit vehemens; quò
fit vt vix sentiat, præsertim cum notabilis spi-
rituum & sanguinis commotio ob aliquod impe-
dimentum non coniungitur.

23
Non pos-
sunt sem-
per tolli.

Dico Secundò, Motus appetitus sensitui non
semper possunt tolli imperio rationis & volunta-
tis, vt experientia docet. Hoc autem fit, quoties-
cumque non est in nostra potestate tollere ima-
ginationem, ex qua illa commotio oritur. Quod
tripliciter accidit. Primò, cum obiectum est præ-
sens & sensu percipitur. Secundò, Quando ima-
ginatio excitatur cum magna humorum & spiri-
tuum commotione, vt fit in subito terrore, subita
ira, &c. Tertiò, Quando ab aliqua causa extrin-
seca, vt ab Angelo, vel dæmone, imaginatio cie-
tur. His euentis, non potest voluntas omninò tol-
lere passionés excitatas; quia non potest tollere
imaginationem, ex qua necessariò sequuntur. Si-
cut enim non potest mouere appetitum inferio-
rem, nisi mediante imaginatione; ita neque po-
test eius motus tollere, nisi tollendo imagina-
tionem.

24
Possunt
tamen isti
motus red-
di ineffica-
ci.

Dico Tertiò, Est tamen in potestate volunta-
tis, quamdiu ratione vtitur, efficere vt isti motus
sint inefficaces, seu vt non prorumpant in actum
externum completum.

Probat Primò, quia actio humana comple-
tur in actibus exterioribus: atqui completio ope-
rationis pertinet ad directionem superioris po-
tentia, vt docet D. Augustinus lib. 12. de Trinit.
c. 12. Non potest, inquit, peccatum efficaciter perpe-
trandum mente decerni, nisi illa mentis intentio, penes
quam summa potestas est membra in opus mouendi, vel
ab opere cohibendi, male actioni cedat & seruiat: Ita-
que necesse est, vt voluntas consentiat.

Secundò, Si passionés possent mouere membra
in opus tenitente voluntate, maxima esset inor-
dinatio in naturã humanã, & in Repub. Nam ho-

mo & in seipsum & in proximos gratisima sæpè
committeret absque culpã; vnde nec iuste pos-
set puniri.

Dixi, Completum, quia interdum imperfecti mo-
tus in parte genitali sequitur ex passione & ima-
ginatione; quæ pars non ita paret rationi vt cete-
ra membra. Cuius ratio est, quòd imaginatio de-
lectabilium tactus maximè concitet spiritus, qui-
bus hæc pars potissimum regitur, qui concitati
eam mouent. Reliquis partibus neque tanta copia
spirituũ feruit, neq; illi spiritus concitantur ima-
ginatione operationis, eò quòd in illorum ope-
ratione non sit tanta voluptas.

Ex his patet, quomodo prauis motibus & cu-
piditatibus sit resistendum. Primò, Tollenda est
imaginatio, ex qua oriuntur, diuertendo illam ad
aliud; vt ad mortis, iudicij, inferni consideratio-
nem. Secundò, si sic tolli nequeat, fortiter id quod
proponitur, est voluntate repudiandũ tamquam
summum malum, æternam concilians miseriam.
Ex hac enim voluntate fiet, vt etiam phantasia
hoc tamquam malum apprehendat, vnde motus
ille prauus mitigabitur. Tertiò, implorandum est
diuinum auxiliũ; quia etiamsi voluntas suis viri-
bus possit aliquantulum resistere, tamen nisi di-
uinitus iuuetur, importunitate imaginationum
& motuum appetitus inferioris, tandem tædio
affecta trahitur in cõsensum. Quid enim superest,
Nisi vt quo adiuuante vincimus, eodem non opitulante,
vincamur? vt ait D. Leo.

ARTICVLVS VIII.

Utrum actus anima vegetantis imperentur?

Conclusio est, Hos actus non subdi imperio
rationis; vt sunt, concoctio, attractio, expul-
sio, retentio, assimilatio. Idem dicendum de
pulsu cordis & articularum, qui tamen motus sunt
ab anima sentiente.

Ratio est, Quia hi motus neq; sunt apprehensio
aliqua, neque sequuntur apprehensionem, sed vim
merè naturalem.

His etiam addi potest, neque actus sensuum
exteriorum subiacerè voluntatis imperio, nisi
mediante motu locali, quo possunt applicari obie-
ctis, vel auerti, vel interposito medio impediri.
Ratio est, quia propositis obiectis, merè natura-
liter operantur, sicut vires rerum naturalium.
Intellectus autè & phantasia secundum se & im-
mediatè subiacent imperio voluntatis, quia se-
cundum se possunt applicari ad operandum abs-
que interuentu vllius alterius motus circa ipsos,
præter actum voluntatis.

ARTICVLVS IX.

Utrum actus membrorum exte- riorum imperentur?

Conclusio est, Actus membrorum subsunt
imperio rationis. Probat Diuus Thomas,
quia motus membrorum sunt à potentijs sen-
situius: atqui potentia sensituius subsunt imperio
rationis & voluntatis; ergo etiam motus mem-
brorum.

Dices,